

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 365. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992357532688/facsimile.pdf> (tilgået 18. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Skyer, de er den romantiske Poesis sande og egentlige Sindbillede.

Dog i Planterne og deres Modbilleder Skyerne er der for det romantiske Gemyt endnu for megen Stræben og Uro. Selv en Vegeteren er dog endnu ikke den rene Rugen, ikke den rene Hvile, men indeholder en Retning opefter i Plantens Stræben mod Lyset. Derfor er Plantelivet ikke heller det højeste, Novalis gaar endnu et Skridt videre end Schlegel:

«Det højeste Liv er Matematik. Uden Idhu ingen Matematik. Gudernes Liv er Matematik. Ren Matematik er Religion. Til Matematik naaer man kun ved Aabenbaring. Matematikeren véd Alt. Al Virksomhed hører op, naar Viden indtræder. Videns Tilstand er Lyksalighed, Betragtningens henrykte Ro, himmelsk Hensynken.»

Her staar vi ved Toppunktet. Alt Liv er krystalliseret i Matematikens døde Former.

Paa dette Punkt er det rene Gemytsliv saa stærkt sammentrængt, at det staar stille. Det er, som om Sjælens Uhr havde ophørt at sla. Enhver ædel Stræben, enhver frisindet Retning udadtil er trængt tilbage, kvalt i Gemyttets dumpe Kælder.

Paa dette Punkt er det derfor, at Gemyttets Inderlighed slaar over i den groveste Udvoreshed. Da enhver Evne til at frembringe nye ydre Former er forsmaaet og dræbt, saa er vi naaede til det Vendepunkt, hvor alle faste ydre Former blot som saadanne anerkendes og des varmere, jo fastere de er, jo mere de nærmer sig til hin krystalagtige Forstening, jo bestemtere de drager Spændetrojen over enhver Stræben, jo vissere det er, at de kun levner Rum for det rent planteagtige Liv. Skridtet gør Novalis i den mærkelige Afhandling *Kristenheden i Europa* (1799), som Tieck forgæves, ved at stryge i den, søgte at bringe i Forglemmelse og som Friedrich Schlegel senere ved Udeladen af et Hovedsted forfalskede til Udtryk for den rene Pavedyrkelse.

Heri hedder det: «Det var skønne glimrende Tider, da Europa endnu var et kristent Land, da én Kristenhed beboede denne Verdensdel . . . Med Rette modsatte Kirkens vise Overhoved sig en fræk Uddannelse af de menneskelige Anlæg paa Bekostning af Sansen for det Hellige, og utidige farlige Opdagelser paa Videnskabens Omraade. Saaledes forbød han Tænkerne offentlig at paastaa, at Jorden var en ubetydelig Vandrestjerne; thi han vidste vel, at Menneskene med Agtelsen for